

UCHWAŁA NR *60/711/11*

ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

z dnia *22 września* 2011 roku

**w sprawie "Programu upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy
o ochronie zwierząt w województwie lubuskim na lata 2011-2015"**

Na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.), uchwała się co następuje:

§ 1. Ustala się "Program upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt w województwie lubuskim na lata 2011-2015" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Lubuskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
[Signature]
Elżbieta Dulaż

Stwierdzam zgodność
z projektem uchwały.
12.09.2011 r.

DIREKTOR DEPARTAMENTU

[Signature]
Marek Żeromski

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie "Programu upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt w województwie lubuskim na lata 2011-2015"

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.) zarząd województwa przygotowuje i wykonuje program upowszechniania znajomości przepisów ustawy wśród rolników przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego.

W związku z powyższym uzasadniona jest konieczność ustalenia "Programu upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt w województwie lubuskim na lata 2011-2015".

W powyższym programie zawarto działania jakie należy podjąć do 2015 roku, określone w oparciu o analizę aktualnego stanu produkcji zwierzęcej w województwie lubuskim w aspekcie przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zwierząt.

Załącznik do uchwały Nr 60/711/11
Zarządu Województwa Lubuskiego
z dnia 22 września 2011 roku

PROGRAM

**upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie
zwierząt w województwie lubuskim na lata 2011-2015**

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

§ 1. Program został opracowany na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. O ochronie zwierząt (Dz. U. Z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.).

§ 2. Opracowanie programu uzasadnione jest koniecznością upowszechniania wśród rolników w województwie lubuskim wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt oraz obowiązków wynikających z tych przepisów.

ROZDZIAŁ II

CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA I ROLNICTWA LUBUSKIEGO

§ 1. Województwo lubuskie zajmuje obszar 13.988 km², co stanowi 4,5% powierzchni Polski. Pod względem wielkości jest jednym z najmniejszych województw, zajmując 13 miejsce wśród 16 województw. Prawie połowę powierzchni województwa zajmują lasy (49%) co daje regionowi pierwsze miejsce w kraju pod względem lesistości. Użytki rolne stanowią 36,1%.

Obszar województwa zamieszkuje 1 011 024 tys. osób, tj. 2,6% ogółu ludności całego kraju. W 42 miastach mieszka 63,5% ogółu ludności województwa, na obszarach wiejskich 36,5%.

Województwo lubuskie należy do regionów o najniższej gęstości zaludnienia na 1 km² przypada 72 osoby, podczas gdy w kraju – 122 osoby.

Województwo podzielone jest na 83 gminy, 12 powiatów i 2 miasta na prawach powiatów grodzkich (Gorzów Wlkp. i Zielona Góra).

Województwo lubuskie ma urozmaiconą rzeźbę terenu. Różnice wysokości wynoszą ponad 200 m. Najwyżej położone są tereny w okolicach Łagowa (227 m n.p.m.) i Żar (226 m n.p.m.). Natomiast dno rzeki Odry w okolicach Kostrzyna leży zaledwie 10 m n.p.m.

Klimat ma charakter przejściowy pomiędzy klimatem kontynentalnym a oceanicznym. Średnie roczne temperatury oscylują w granicach + 8°C i należą do najwyższych w kraju. Najcieplej jest w Słubicach, które nazywane są polskim biegunem ciepła. Liczba dni mroźnych, gdy temperatura spada poniżej 0°C jest w województwie znacznie niższa niż w innych regionach kraju. Łagodny, ciepły i wilgotny klimat powoduje, że okres wegetacyjny roślin jest dłuższy niż w centralnej i wschodniej Polsce.

Mimo sprzyjającego klimatu warunki przyrodnicze do produkcji rolnej należą do trudnych. Użytki rolne, a zwłaszcza grunty orne, są to gleby o najniższej w kraju jakości; dominują gleby słabe i bardzo słabe, klas - V, VI, VIz, utworzone z piasków o małej zdolności do retencji wody, ubogie w składniki pokarmowe, kwaśne i bardzo kwaśne.

§ 2. Produkcja roślinna

Główną pozycję w strukturze zasiewów stanowią zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi. W strukturze uprawy zbóż dominują zboża ozime, głównie żyto i pszenica.

Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych w kraju i województwie (w tys. hektarów.) wg Spisu rolnego 2010 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów ogółem	W tym				
		zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ziemniaki*	buraki cukrowe	rzepak i rzepik	warzywa gruntowe*
Polska	10565	7187	387	206	946	139
Lubuskie.	285	187	5	1	39	2

* Bez powierzchni uprawy w ogrodach przydomowych

§ 3. Produkcja zwierzęca

Podstawowe kierunki produkcji zwierzęcej w województwie lubuskim to chów i hodowla bydła mlecznego, mięsnego, trzody chlewnej oraz produkcja drobiarska, a w szczególności produkcja indyka i tucz gęsi.

Pogłowie zwierząt gospodarskich w kraju i województwie (w tys. szt.) wg Spisu rolnego 2010 r.

Wyszczególnienie	Bydło		Trzoda chlewna		Owce
	ogółem	w tym krowy	ogółem	w tym lochy	
Polska.	5755	2650	15271	1427	268
Lubuskie	70	28	165	15	4

Gospodarstwa rolne według rodzaju prowadzonej działalności rolniczej w kraju i województwie (w tys.) wg Spisu rolnego 2010 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa				
		prowadzące działalność rolniczą				nie prowadzące działalności rolniczej
		razem	wyłącznie produkcję roślinną	wyłącznie produkcję zwierzęcą	produkcję roślinną i zwierzęcą	
Polska.	2278	1891	846	22	1023	387
Lubuskie	43	31	17	1	13	12

ROZDZIAŁ III

OPIS REALIZACJI UPOWSZECHNIANIA WŚRÓD ROLNIKÓW ZNAJOMOŚCI PRZEPISÓW USTAWY O OCHRONIE ZWIERZĄT W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM NA LATA 2011-2015 I WYKONAWCY PROGRAMU

§ 1. Zadania z produkcji zwierzęcej będą realizowane w ramach prowadzonych szkoleń, bezpośredniego doradztwa specjalistów terenowych i zakładowych w gospodarstwach rolnych oraz lokalnych grup dyskusyjnych skupiających gospodarstwa o podobnym kierunku produkcji (trzodowe, produkcja mleka lub żywca wołowego).

§ 2. W pracy szkoleniowo doradczej głównym kierunkiem działania w produkcji zwierzęcej będzie doradztwo inwestycyjne na etapie podejmowania decyzji przez rolników w dostosowaniu gospodarstw prowadzących chów i hodowlę zwierząt do obowiązujących standardów i wymagań, w zakresie:

- 1) dobrostanu i warunków utrzymania zwierząt (ustawa o ochronie zwierząt wraz z rozporządzeniami, Dobrej Kultury Rolnej),
- 2) prowadzenia prawidłowej gospodarki nawozami naturalnymi, przechowywania pasz objętościowych soczystych oraz prawidłowego postępowania z odpadami w gospodarstwie (ustawy: o nawozach i nawożeniu wraz z rozporządzeniami; o ochronie środowiska; Prawo wodne; Dobrej Kultury Rolnej),
- 3) warunków sanitarno-weterynaryjnych w budynkach inwentarskich i w gospodarstwach (ustawa o ochronie zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych wraz z rozporządzeniami,
- 4) modernizacji gospodarstw, organizacji bazy paszowej i jakości pasz (ustawa o paszach wraz z rozporządzeniami, prawo budowlane),
- 5) jakości produktów pochodzenia zwierzęcego (ustawa o paszach wraz z rozporządzeniami, rozporządzenie Rady i Parlamentu Europejskiego dotyczące bezpieczeństwa żywności i higieny pasz).

§ 3. Głównymi formami upowszechniania przepisów ustawy o ochronie zwierząt zaplanowanymi w programie na lata 2011 – 2015 będą:

1) szkolenia grupowe

Część z tych zadań została rozpoczęta w 2010 roku i prowadzona będzie do 2012 r. w ramach Programu oś 1 „Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, działanie 111 szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie” objętym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W pierwszej kolejności szkolenia organizowane będą w powiatach i gminach o największej obsadzie inwentarza żywego. W rejonach o dużej koncentracji produkcji zwierzęcej przewiduje się organizację szkoleń również w sołectwach. Do roku 2015 planuje się objąć szkoleniami wszystkie gminy w województwie lubuskim. Łącznie zaplanowano 48 szkoleń grupowych

dla 960 rolników. Szkolenia prowadzone będą w oparciu o aktualną ocenę stanu produkcji zwierzęcej w powiatach i gminach i wynikające z tej oceny potrzeby szkoleniowo-doradcze.

a) uwzględniane będą elementy sytuacji w produkcji zwierzęcej, tj.:

- liczba gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą (według gatunków zwierząt, skali produkcji i kierunków użytkowania),
- występujące problemy dotyczące przeważającego stanu budynków inwentarskich, budowy nowych pomieszczeń, modernizacji starych budynków, wykonywanych adaptacji innych budynków na pomieszczenia dla zwierząt gospodarskich,
- najczęściej obserwowane naruszenia przepisów wynikających z ustawy Ochronie Zwierząt i innych, obowiązujących aktów prawnych z tego zakresu,

b) wykładowcami na szkoleniach będą głównie: pracownicy Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku i Oddziału w Lubniewicach, Inspekcji Weterynaryjnej oraz w zależności od rodzaju szkolenia członkowie związków branżowych hodowców zwierząt,

c) koszty szkoleń będą określone w harmonogramie finansowo rzeczowym planowanym na każdy rok realizacji programu oddzielnie. Obejmować one będą obok koniecznych kosztów operacyjnych (wynagrodzenia wykładowców, delegacje), również koszty zakupu sprzętu (projektory multimedialne, rzutniki, laptopy) i niezbędnych pomocy dydaktycznych dla uatrakcyjnienia werbalnej formy przekazu materiału szkoleniowego.

2) doradztwo indywidualne

Realizowane będzie przede wszystkim przez pracowników Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego obejmujących wszystkie powiaty w województwie lubuskim. Doradztwo prowadzone będzie zarówno w biurach Powiatowych Zespołów jak również bezpośrednio w gospodarstwach rolnych. Bezpośredni kontakt z rolnikiem i możliwość korekty na miejscu w gospodarstwie zauważonych naruszeń ustawy i nieprawidłowości są istotną zaletą doradztwa indywidualnego. Pozwala na zaproponowanie rozwiązań technologicznych w konkretnych warunkach poszczególnych gospodarstw. Jest okazją do przekonania rolników, iż należy stworzyć, w miarę posiadanych środków, wymagane przepisami standardy utrzymania zwierząt w gospodarstwie:

a) w zakresie **trzody chlewnej**:

- doradztwo w zakresie dostosowania gospodarstw trzodowych do wymogów wynikających z zasady wzajemnej zgodności CROSS – COMPLIANCE,
- ochrona środowiska w gospodarstwach rolnych poprzez racjonalne stosowanie odchodów zwierzęcych oraz propagowanie proekologicznych systemów chowu świń,
- doradztwo w zakresie modernizacji obiektów inwentarskich i obniżenia kosztów produkcji,

- poprawa dobrostanu zwierząt w chowie świń,
- informowanie rolników o wymaganiach sanitarno - weterynaryjnych w produkcji trzody chlewnej, o profilaktyce i zwalczaniu chorób oraz w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego produktów pochodzenia zwierzęcego,
- upowszechnianie wśród rolników aktualnych przepisów dotyczących chowu i hodowli świń.

b) w zakresie **bydła mlecznego**:

- rozwój nowoczesnych technologii chowu zwierząt gospodarskich z uwzględnieniem ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt,
- racjonalne zagospodarowanie odchodów zwierzęcych i wdrażanie proekologicznych systemów chowu bydła mlecznego zgodnie z zasadami Dobrej Kultury Rolnej,
- prowadzenie doradztwa w zakresie poprawy jakości pozyskiwanego mleka zgodnie z Polską Normą (profilaktyka występowania mastitis, poprawa warunków zoohigienicznych, stosowanie nowoczesnych preparatów do pielęgnacji zwierząt, badanie sprzętu udojowego i jego regulacja itd.),
- zwiększenie wydajności mlecznej poprzez stosowanie właściwego, zbilansowanego żywienia, doskonalenie stada krów (propagowanie oceny użytkowości mlecznej, odpowiednie brakowanie krów), inseminację krów nasieniem wartościowych buhajów ras mlecznych,
- doradztwo w zakresie racjonalnego gospodarowania na łąkach i pastwiskach,
- podnoszenie poziomu wiedzy rolników w zakresie funkcjonowania rynku mleka i jego przetworów.

c) w zakresie **bydła mięsnego**:

- propagowanie chowu bydła mięsnego na trwałych użytkach zielonych,
- zagadnienia związane z poprawą jakości żywca wołowego poprzez wprowadzenie krzyżowania towarowego krów charakteryzujących się niską wydajnością mleczną z buhajami ras mięsnych,
- podnoszenie poziomu wiedzy rolników w zakresie funkcjonowania rynku wołowiny,
- propagowanie racjonalnego zagospodarowania odchodów zwierzęcych i wdrażanie proekologicznych systemów chowu bydła mięsnego zgodnie z zasadami Dobrej Kultury Rolnej.

W szkoleniach i doradztwie indywidualnym uwzględnione będą zagadnienia bhp w produkcji zwierzęcej.

3) działalność wydawnicza

Podstawową formą dotarcia do najszerszej grupy posiadaczy zwierząt będzie wydanie w ramach programu, broszur, ulotek oraz artykułów w „Lubuskich Aktualnościach” informujących o problematyce ochrony zwierząt. Będą one dostępne w placówkach Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku i Oddziale w Lubniewicach, Związkach Branżowych Hodowców Zwierząt, oraz w lecznicach dla zwierząt i siedzibach miejscowych organizacji, których statutowym celem jest ochrona zwierząt.

a) broszury i ulotki zostaną wydane dla:

- gospodarstw specjalizujących się w różnych kierunkach produkcji zwierzęcej zawierających szczegółowe normatywy dla poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich,
- gospodarstw wielokierunkowych, prowadzących chów przydomowy, ograniczające się bardziej do informacji ogólnych,
- posiadaczy zwierząt domowych zawierających informacje z zakresu wymogów środowiskowych najczęściej utrzymywanych zwierząt gospodarskich oraz informacje ogólne z zakresu przepisów ustawy o ochronie zwierząt,

b) w trakcie trwania programu broszury i ulotki będą aktualizowane w miarę ukazywania się nowych przepisów o ochronie zwierząt. Nakład broszur w zależności od gatunku zwierząt od 1000 do 5 000 egzemplarzy,

c) opracowane materiały w ramach projektu zapewnią następujące korzyści:

- pozwolą na trafny wybór parametrów dla rozwiązań technologicznych dla budynków gospodarstw rolnych, zgodnie z wymaganiami dotyczącymi ochrony zwierząt i dyrektywami UE,
- umożliwią racjonalny wybór chowu proekologicznego i przyjaznego dla środowiska naturalnego, zależnego od warunków płynących z ograniczeń finansowych gospodarstw oraz środowiskowych danego regionu,
- stworzą materiał szkoleniowy pomocny w upowszechnianiu przepisów ustawy o ochronie zwierząt i promocji nowych technologii produkcji.

4) organizacja pokazów zwierząt

W ramach programu planuje się organizację pokazów różnych gatunków zwierząt. Pokazy odbędą się w Kalsku i Oddziale w Lubniewicach oraz przy okazji organizacji wystaw rolniczych i dożynkowych w poszczególnych powiatach. Pokazy takie gromadzą bardzo liczną grupę hodowców i miłośników zwierząt i są doskonałą okazją do organizacji szkoleń i seminariów poświęconych problematyce warunków utrzymania i ochrony zwierząt. Ilość pokazów i liczba wystawianych zwierząt będzie zależała od możliwości pozyskania środków finansowych na ten cel. Konieczne będzie

sfinansowanie hodowcom kosztów transportu i ubezpieczenia zwierząt, dyplomów, nagród, pucharów i upominków dla wystawców.

5) współpraca ze związkami branżowymi rolników

Bardzo ważnym warunkiem powodzenia programu jest dobra współpraca ze związkami branżowymi rolników. Gromadzą one czołową grupę hodowców zwierząt którzy mogą pomóc w organizacji szkoleń jak również inspirować i organizować inne działania w zakresie ochrony zwierząt. Szczególna rola w upowszechnieniu przepisów ustawy przypada organizacjom pozarządowym. Organizacje pozarządowe odgrywają niezwykle ważną rolę w ochronie zwierząt. Ich znaczenie widoczne jest na wielu poziomach, zarówno w dziedzinie kreowania nowych rozwiązań prawnych w ochronie zwierząt, inspirowania do działania władz i instytucji na rzecz ochrony zwierząt jak również konkretnych działań praktycznych w zakresie upowszechniania wiedzy i świadomości społeczeństwa oraz ochrony wybranych gatunków zwierząt.

Zwierzęta w naszej kulturze mają często status podrzędny. Stanowią wartość głównie jako środek do osiągnięcia własnych celów osobistych i ekonomicznych. Zmiana modelu kultury i rozbudzanie świadomości społecznej i wrażliwości moralnej jest głównym celem działania tych organizacji. Współpraca z tymi organizacjami wyzwoli nowe pomysły i inspiracje dla pełniejszego upowszechniania przepisów ustawy.

Program upowszechniania przepisów ustawy będzie realizowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku w ścisłym współdziałaniu z Wojewódzkim Inspektoratem Weterynarii w Zielonej Górze przy współpracy z następującymi organizacjami pozarządowymi i związkami hodowców:

- a) Lubuski Związek Hodowców Bydła w Zielonej Górze,
- b) Lubuski Związek Hodowców Trzody Chlewnej w Zielonej Górze,
- c) Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS” w Warszawie,
- d) Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego w Warszawie
- e) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka w Warszawie
Region Oceny Poznań Biuro w Zielonej Górze,
- f) Zielonogórski Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobiu Ozdobnego w Zielonej Górze,
- g) Związek Hodowców Koni Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze.